

wyglądałoby to na drwiny wmawianie w rolników, że przejazd 21 fur z burakami, na kołach o szerokich obręczach, mogło odrazu tak zniszczyć szosę, iż by ruch na niej stał się niemożliwy, a przecież taki wynik otrzymano na drodze doświadczalnej wskutek różnych wadliwych założeń.

6. *Verkehrstechnik* Nr. 14. Dr. Trautvetter. Berlin. *Ulice dla ruchu szybkobieżnego i koleje dla ruchu pośpiesznego w wielkich miastach Ameryki Północnej.* (3 str. + 2 rys. + 4 tabl.).

Autor omawia główne zagadnienia ruchu w wielkich miastach Ameryki Północnej, opisuje trudności z dostosowaniem ulic do potrzeb ruchu i sposoby zwalczania tych trudności przez rozszerzanie ulic i przenoszenie ruchu na drogi nadziemne lub urządzenie jezdni w tunelach, czyli przez podział ruchu na parę lub kilka pięter, przyczem ruch ciężarowy zasadniczo bywa oddzielony od ruchu lekkiego.

Dla zobrazowania warunków obecnego ruchu mogą posłużyć następujące dane o przepływności niektórych ulic w odniesieniu do samochodów (nie licząc zatem autobusów, które na tych ulicach również kursują):

	Ilość samochodów na godzinę	Osób	Przeciętna szybkość jazdy
New-York 5 Avenue od 32 do 52 ulicy .	1400	2520	7,7 km/nagodz.
Chicago Michigan Boulevard	2600	4700	17,8 "
Detroit, Jefferson-Str.	1894	3665	24,9 "

7. *Verkehrstechnik* Nr. 14. Dipl. Ing. E. Ammann, Zürich. *Nowy projekt ustawy o ruchu motocyklowym i rowerowym w Szwajcarji.* (1 str.)

Projekt ustawy składa się z pięciu części: ogólnej, przepisów o ruchu i prawach jazdy, o odpowiedzialności, o ubezpieczeniach i o karach za naruszenie przepisów.

M. S. O.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI DROGOWEGO INSTYTUTU BADAWCZEGO PRZY POLITECHNICE WAR- SZAWSKIEJ ZA OKRES OD 1.IV.30 R. DO 1.IV.31 R. (drugi rok istnienia)

1. Wykonane prace i badania.

Pierwsza połowa okresu sprawozdawczego (od kwietnia do października 1930 r.) poświęcona była głównie wykonywaniu na zlecenie M. R. P. analiz sprawdzających lepszych drogowych (asfaltów, smół i szkła wodnego), używanych przez poszczególne Dyrekcje i Pow. Zarz. Drogowe.

Praca ta dała możność sprawdzenia praktycznej wartości ustalonych poprzednio norm dla smół drogowych, szkła wodne-

go i prowizorycznie dla asfaltów. Na ten też okres przypada większość wykonanych przez Instytut analiz.

Zebrany na tej drodze obfity materiał analityczny posłużył do poprawienia i ulepszenia norm dla smół drogowych na rok 1931, scharakteryzowanie poszczególnych gatunków asfaltów drogowych produkowanych przez rafinerje krajowe, oraz rewizji norm szkła wodnego używanego do potrzeb drogowych.

W tym też okresie przeprowadził Instytut, korzystając z sezonu budowlanego na drogach:

1. Próby i badania nad emulsjami drogowymi.
2. Próby i badania nad smołami stabilizowanymi.

Zarówno w pierwszym, jak i drugim wypadku chodziło o wypróbowanie i zastosowanie asfaltów i smół produkcji krajowej.

Odnosnie emulsji drogowych, współpracował Instytut z Kierownictwem Przebudowy Dróg woj. warszawskiego przy uruchomieniu maszyny do wyrobu emulsji, zainstalowanej pod Raszynem, dostarczając mydeł emulgujących i badając warunki emulgowania różnych gatunków asfaltów.

Odnosnie smół stabilizowanych, korzystając z prac i literatury zagranicznej, opracował Instytut program badań, nawiązał kontakt z Gazownią warszawską, gdzie wyprodukowano kilka gatunków smół stabilizowanych w większych ilościach. Smoły te zostały następnie zużyte przez Kierownictwo Przeb. Dróg woj. warszawskiego na próbnym odcinkach będących pod obserwacją.

W drugiej połowie okresu sprawozdawczego (od października 30 r. do kwietnia 31 r.) prócz prac mających na celu dalszy rozwój Instytutu i prócz dorywczych analiz, prowadzone były głównie prace badawcze i normalizacyjne.

Rozszerzony został w tym okresie lokal D. I. B., przeprowadzone na koszt Instytutu potrzebne przeróbki i instalacje.

Przeprowadzono zmiany w dotychczasowym rozmieszczeniu aparatów i przyrządów, mając na celu lepsze ich wyzyskanie.

Zakupiono między innymi: a) Homogenizator Hurrella do wyrobu emulsji drogowych, celem prowadzenia dalszych badań na terenie Instytutu (zainstalowany w marcu 31 r.); b) Mikroskop polaryzacyjny Reicherta model M. III.

Z badań prowadził Instytut w porozumieniu z Lab. Wytrż. Tworz. w dalszym ciągu próby materiałów kamiennych nadsyłanych przez Pow. Zarz. Drog. próby klinkierów drogowych z poszczególnych klinkierni w Polsce, oraz samodzielnie próby zwięzłości. Wyniki ogłaszane były w Wiadomościach Drogowych¹⁾.

Co do prac normalizacyjnych w dziedzinie materiałów kamiennych gromadził Instytut materiały dotyczące metod pobierania prób, badania i nazw.

Dzięki poparciu M. R. P. nawiązał D. I. B. współpracę z producentami asfaltów i smół drogowych i zorganizował wspólne opracowywanie aktualnych tematów dla drogownictwa.

Rozpoczęte przez Instytut badania nad smołami stabilizowanymi po ustaleniu programu przekazane zostały do wspólnego opracowania jako pierwszy temat.

Dnia 29.IV.31 r. odbyła się w D. I. B. wspólna konferencja, na której omówiono wyniki badań i wyprowadzono wnioski.

Uwzględniając materiał analityczny uzyskany z analiz smół drogowych Instytut poczynił poprawki i opracował projekt norm i metod badania smół drogowych na rok 1931. Na odbytej dnia 27 i 28.I.31 r. konferencji z udziałem przedstawiciela M. R. P., Koksowni i Gazowni projekt po dyskusji został przyjęty, jako obowiązujący, ogłoszony w Wiadomościach Drogowych (Nr. 48, marzec 31 r.), oraz zgłoszony do P. K. N.

Drogowy Instytut Badawczy rozpoczął w porozumieniu z M. R. P. i Komisją Polsk. Słown. Technicznego Akademii Nauk Technicznych opracowanie słownika drogowego przy współudziale Członków D. I. B. i zaproszonych współpracowników.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 9 posiedzeń D. I. B., dotyczących organizacji i bieżących spraw D. I. B.

Staraniem D. I. B. wydane zostało w powyższym okresie: a) Biuletyn Nr. 1, zawierający opis Instytutu oraz sprawozdanie z działalności za pierwszy rok istnienia; b) Normy własności i znormalizowane metody badań polskich smół drogowych, ustalone na rok 1931.

¹⁾ Wiadomości Drogowe Nr. 37, 40, 44 i 46.

Prócz tego D. I. B. pomieszczał sprawozdania z prac w Wiadomościach Drogowych. (Nr. 37, 38, 39, 40, 44, 45 z roku 30 i Nr. 46 i 48 z roku 1931).

Zestawienie wykonanych przez Drogowy Instytut Badawczy badań i analiz w okresie od dnia 1.IV.30 r. do dnia 1.IV.31 r.

	Ilość wykonanych badań.
1. Zbadano wapieni na przydatność do krzemianowania i oznaczono przydatność do celów drogowych materiałów kamiennych . . prób	76
2. Zbadano na przydatność dla celów drogowych żużli	1
3. Zbadano na przydatność dla celów drogowych klinkierów drogowych	29
4. Zbadano asfaltów drogowych dla M. R. P. i firm prywatn.	40
5. Przeprowadzono analiz smół drogowych . . .	106
6. Przeprowadzono analiz szkła wodnego . . .	74
7. Przeprowadzono analiz chemicznych żużli, kamieni, piasku, gleby i innych	14
8. Przeprowadzono analiz emulsji bitumicznych .	2

II. Sprawozdanie rachunkowe.

Przychody.

1. Saldo za 1.IV.30 r.	Zł. 1.382.27 ¹⁾
2. Wpływ od M. R. P. z dn. 9.V.30 r. jako zaliczka na badania zwięzłości materiałów kamiennych Nr. 106787/287 . . .	Zł. 3.000.00
3. Wpływ od M. R. P. z dn. 26.V.30 r. Nr. 107461, jako zaliczka na badania materiałów drogowych	Zł. 10.000.00
4. Wpływ z Banku Gosp. Krajowego z dn. 1.VIII.30 r. za kwitem Nr. 2033 . . .	Zł. 5.000.00
5. Wpływ od Pow. Zarz. Drogowego w Dubnie	Zł. 68.30

¹⁾ Wykazano w sprawozdaniu z roku zeszłego saldo na 1.IV. 30 r.— Zł. 1.382.29. Po poprawieniu omyłkowo zapisanych w książkach Kwestury Zł. 0,02, saldo rzeczywiste wynosi na 1.IV.30 r. Zł. 1.382.27,

6.	Wpływ z M. R. P. w grudniu 30 r. jako należność za wykonane badania materj. drogowych	Zł.	6.730.20
7.	Wpływ z M. R. P. w grudniu 30 r. jako zaliczka na badania	Zł.	5.000.00
8.	Wpłacono do Kwestury Pol. Warsz. za wykonane przez D. I. B. analizy i badania dla poszczególnych Pow. Zarz. Drog. i firm prywatnych	Zł.	3.883.25
9.	Wpłacono do Kwestury Pol. Warsz. za wydawnictwo D. I. B. p. t. „Wyniki badań” inż. L. Borowskiego	Zł.	574.25
	Razem . . .	Zł.	35.638.27

R o z c h o d y.

1.	Wg. Ks. Inw. Dział I (Meble)	Zł.	15.00
2.	Wg. Ks. Inw. Dział II (Aparaty i pomoce naukowe	Zł.	5.119.30
	z czego:		
	a) Poz Inw. II—103, aparat do destylowania wody firmy Stokes	Zł.	400.00
	b) Poz. Inw. II—104, łaźnia wodna potrójna	Zł.	105.00
	c) Poz. Inw. II—107, kon-systomierz B. T. A. do mie-rzenia wiskozy	Zł.	403.37
	d) Poz. Inw. II—108 i 109, dwa piece Mekera do pra-żenia (małe)	Zł.	220.00
	e) Poz. Inw. II—115, homo-genizator Hurrella do wy-robu emulsji	Zł.	1.137.94
	f) Poz. Inw. II—113 mikro-skop polaryzacyjny, model M. III	Zł.	1.561.16
	g) Przyrządy i aparaty drobne razem	Zł.	1.291.83
3.	Wg. Ks. Inw. Dział IV (Narzędzia warszta-towe)	Zł.	68.15
	Do przeniesienia	Zł.	5.202.45

	Z przeniesienia	Zł.	5.202.45
4. Wg. Ks. Inw. Dział V (Książki i czasopisma)		Zł.	133.30
5. Wg. Ks. Inw. Dział VI (Sprzęty i narzędzia gospodarcze i różne)		Zł.	212.50
6. Wg. Ks. Materiałowej		Zł.	3.847.92
z czego:			
a) Wydatki gospodarcze	Zł.	1.017.39	
b) Wydatki kancelaryjne	Zł.	238.88	
c) Szkło laboratoryjne	Zł.	1.040.46	
d) Odczynniki chemiczne	Zł.	651.90	
e) Opłaty stemplowe	Zł.	69.63	
f) Różne (wydawnictwo Biuletynu Nr. 1 i inne)	Zł.	829.66	
7. Wg. Książki Kasowej Kontowej		Zł.	18.161.37
z czego:			
a) Wynagrodzenie pracowników przy wykonywaniu analiz, obróbce próbek materj. kamiennych, badaniu materjał. kamiennych wynagrodzenie maszynistki oraz laborantki.	Zł.	14.963.54	
b) kosztą sprowadzenia przesyłek	Zł.	1.052.71	
c) Rozszerzenie lokalu D.I. B., instalacje, naprawy i szlify	Zł.	1.926.52	
d) Różne (opłaty telefonu i inne)	Zł.	218.60	
	Razem	Zł.	27.557.54

Przychody do dnia 1.IV.31 r. Zł. 35.638.27

Rozchody do dnia 1.IV.31 r. Zł. 27.557.54

S a l d o w dniu 1.IV.31 r. Zł. 8.080.73

*Księga inwentorza ruchomego Drogowego Instytutu
Badawczego przy Politechnice Warszawskiej.*

W Dziale I Meble — zapisano pozycji 1
W Dziale II Aparaty i pomoce naukowe zapisano poz. 20

W Dziale IV Narzędzia warsztatowe zapisano poz. . . .	4
W Dziale V Książki i czasopisma zapisano pozycji . . .	3
W Dziale VI Sprzęty i narzędzia gospodarskie poz. . .	2
Książka materiałowa D. I. B. obejmuje następujące działy:	
1. Szkło laboratoryjne; 2. Odczynniki chemiczne; 3.	
Przybory kancelaryjne, gospodarcze, opłaty stemplo-	
we i pocztowe i różne ogółem zapisano pozycji . .	237
Książka kasowa kontowa obejmuje: Wynagrodzenie	
pracowników; koszty przesyłek; instalacje i naprawy oraz różne.	

*III. Program prac Drogowego Instytutu Badawczego przy
Politechnice Warszawskiej na okres od dnia 1.IV.31 r.
do dnia 1.IV.32 r. (trzeci rok istnienia).*

Materiały kamienne.

Badania.

a) W porozumieniu z Lab. Wytrż. Tworzyw Pol. Warszawskiej dalsze prowadzenie badań materiałów kamiennych do celów drogowych.

b) Badanie zwięzłości i cementacji materiałów kamiennych z ważniejszych kamieniołomów Polski.

Prace normalizacyjne.

a) Dalsze gromadzenie i opracowywanie materiału dotyczącego pobierania próbek materiałów kamiennych do badań, oraz normalizacja nazw, wymiarów i zastosowanie materiałów kamiennych do różnych celów drogowych.

b) Zebranie dotychczasowych wyników krzemianowania i wydanie pracy dla potrzeb inżynierów drogowych.

Asfalty drogowe.

Badania.

a) Analizy asfaltów i emulsji bitumicznych, używanych do celów drogowych.

b) Badanie nowych pojawiających się asfaltowych lepiszcz drogowych.

Prace normalizacyjne.

Dalsze prace nad normalizacją metod badania asfaltów drogowych, emulsji asfaltowych, oraz nad normami własności asfaltów do poszczególnych celów drogowych.

Smóły drogowe.

Badania.

a) Analizy smół drogowych, smół stabilizowanych i emulsji smołowych, używanych do celów drogowych.

b) Badania nowych pojawiających się smołowych lepiszcz drogowych.

Ogólne.

Prace nad słownikiem drogowym.

Prace badawcze.

Kierownik Instytutu (—) *M. Nestorowicz.*

LISTY DO REDAKCJI

I

Zarząd Główny
Związku Inżynierów Drogowych
Rzeczypospolitej Polskiej

Do
Redakcji „Wiadomości Drogowych”

L. dz. 867
Dnia 28 marca 1931 roku
Warszawa, Al. Ujazdowskie 5.

w miejscu
ul. Kredytowa 9.

Zarząd Związku uprasza o umieszczenie w Szanownem piśmie memoriału przedłożonego w podanej sprawie Ministerstwu Robót Publicznych przez Związek Inżynierów Drogowych Rzeczypospolitej Polskiej.

1 załącznik.

Prezes: (—) Inż. *W. Tryliński*

Za Sekretarza: (—) Inż. *Antoni Łaguna*

Uwagi do projektowanych zmian przepisów o sporządzaniu budżetów przez Powiatowe Związki Komunalne.

Jako wady obecnych stosunków budżetowych Związków Komunalnych podnieść należy:

1) Wpływanie opłat drogowych i dochodów pod koniec okresu budżetowego i brak gotówki właśnie w okresie największych robót drogowych.

2) Brak funduszu obrotowego, któryby mógł usunąć niedomagania wykazane powyżej.